

Fiind în plină activitate de înnoire a administrației, s-a stins din viață în urma unei pneumonii, la 22 martie 1907, când în țară izbucneau răscoalele țărănești. Șeful guvernului, D.A. Sturza, a expediat atunci o telegramă pentru popor: „Țara întreagă resimte pierderea dureroasă a unuia din cei mai valoroși fii ai săi“. Acesta a fost Vasile Lascăr, primarul Târgu-Jiului, care a început modernizarea orașului gorjean acum o sută de ani. Bucureștenii i-au ridicat o statuie în Capitala țării, și gorjenii trebuie să-i ridice un monument la Târgu-Jiu, până în 1992, când vom comemora 85 de ani de la moartea ilustrului fiu al acestor meleaguri.

¹ XXX, Vasile Lascăr, în: „Arhivele Olteniei“, VI, nr. 32—33, iulie — octombrie 1927, p. 359.

² Ștefulescu, Alexandra, *Istoria Târgu-Jiului*, Tipografia N.D. Mișoșescu, Târgu-Jiu, 1904, p. 113.

³ Ibidem, p. 87. Școala plătea chirie numai 1000 lei anual.

⁴ Fiica lui Șerban Vodă Cantacuzino (1679—1688), Elena, a fost căsătorită cu Barbu Urdăreanu, velpaharnic la 1678, retras la Urdari-Gorj. Fiul lor, Matei, cunoscut pe la 1719, le a dat un nepot, Dumitrache Urdăreanu, care a fost tatăl Ralucăi, mama lui Vasile Lascăr.

⁵ XXX, Comemorarea lui Vasile Lascăr, în: „Gorjanul“, IV, nr. 12, 8—15 aprilie 1927.

⁶ Vezi „Arhivele Olteniei“, op. și loc. cit.

⁷ Lungianu, Mihail, Vasile a Lascăr, în: „Gorjanul“, XI, nr. 10—11, 5 martie 1934.

⁸ Ibidem, loc. cit.

Grigore Iunian (1882 - 1940), reîntors la Târgu-Jiu

Unul dintre cei mai mari oratori ai României, recunoscut o lungă perioadă în vechiul parlament dintre cele două războaie ca susținător apăsător al intereselor țărănimii, Grigore Iunian, a căzut de mult în uitare, deși ici-colo câte un articol de istorie îl amintește pentru un motiv sau altul.

Trec zilnic pe lângă casa sa, cea mai frumoasă casă din Târgu-Jiu, aflată în preajma statuii lui Tudor Vladimirescu, și-i întâlnesc privirea lui curată prin ferestrele ei luminoase, primitoare pentru tot omul.

Fostul ministru și deputat în sfatul țării, adânc cunoscător al dreptului pus în slujba idealului de dreptate pentru cei mulți, s-a născut în Gorj, în Târgu-Jiu, la 30 septembrie 1882, într-o familie de distinși intelectuali¹. Și-a petrecut copilăria în orașelul de pe malul Jiului, al cărui cer de munte este mai albastru decât oriunde, al cărui cer umple pieptul de vioiciune.

Clasele primare le-a urmat în școala de băieți, unde predă cel ce încă de pe la 1890 era recunoscut istoric al județului, Alexandru Ștefulescu, distins om de cultură, model de viață pentru toate generațiile. Gimnaziul din localitate, înființat tot atunci în Târgu-Jiu, a îndemnat la studiu odrăselele talentate. Părinții săi, mai pretențioși, care învățaseră în tinerețe la Craiova, l-au înscris pe Grigore Iunian la liceul din Craiova. Tânărul însetat de studiu a trecut apoi la Universitatea din București, unde a terminat, în 1904, științele comerciale și dreptul. A revenit la Târgu-Jiu, în 1905, înscriindu-se în baroul de Gorj, unde avea să câștige curând locul de frunte.

Grigore Iunian a fost „un democrat convins și un om cinstit”² și a ajuns în 1914 deputat al constituantei, dovădindu-și, cum spunea un ziarist târgușian, „sufletul răspânditor de raze înviorătoare în jur, puterea de muncă uimitoare, cuvântul fascinant și faptele ce i-a fost întotdeauna expresie a simțămintelor”³.

Îndrăznind să părăsească parlamentul în 1917 la Iași, ca atitudine de protest față de partidul liberal care nu l-a înțeles pentru aplecarea sa către popor, Grigore Iunian s-a coalizat cu unii amici politici pentru un partid al muncii, dorind împlinirea idealului național al unirii neamului și eliberarea acestuia de suferințe, pentru o viață mai bună, care să-l răsplătească pentru îndurarea umezelii tranșeelor și pentru chinurile multor sute de ani.

Din 1919 până în 1928 a fost președinte P.N.Ț. în Gorj, apoi, din 1932, al P.N.Ț.R. local, din dorința de a fi sprijinul țăranilor. Lupta politică dusă de Grigore Iunian cu partidele

istorice, în folosul țărănimii, a fost pentru el, cum spuneau cei ce l-au cunoscut îndeaproape, „o coroană de spini, purtată câțiva ani cu mândrie și apoi cu o impresionantă resemnare“⁴. Acest visător „pentru ridicarea clasei țărănești“ a trăit clipe grele, a fost omul politic cel mai chinuit, dar „dinamic, orator desăvârșit, precis în țelurile urmărite, de neabătut de pe linia ce și-a fixat-o, neîndurător față de adversari, impresiona când intra în scenă“⁵. Era admirat de gorjenii deși se mutase la București din anul 1920. A fost de zecă ori ales în parlament, câteva luni ministru al muncii⁶ și de două ori ministru al județului⁷, dar a rămas neîmpăcat că nu a putut scăpa țara de durere și de jaf.

În ultimii ani ai vieții, în 1938—1940, n-a mai jucat nici un rol în politică și, văzând chinurile de neînălțurat la care era supusă țara, s-a retras la Târgu-Jiu. Vrăjmășia partidelor politice i-au măcinat viața. Simțindu-și și sfârșitul inexorabil, și-a manifestat dorința să fie înmormântat la Târgu-Jiu, unde să nu i se țină discursuri și nici să nu i se aducă coroane⁸. A murit în decembrie 1940, a fost înhumat în pământul orașului în care se născuse. E sigur că istoria îl va readuce din uitare, căci lupta lui a dat aripi încrederii popoului în viitor, într-o viață mai bună.

¹ [Jean Bărbulescu], **Grigore Iunian**, în: „Calendarul Gorjului“, 1925, editat la Târgu-Jiu, Tipografia „Gorjanul“, pp. 85.

² I.C. Băca, **Un humanist: Grigore Iunian**, în: „Gorjanul“, Târgu-Jiu, XVIII, nr. 22, 9 iunie 1941.

³ Jean Bărbulescu, op. cit., p. 86.

⁴ Ion Popa, **Grigore Iunian**, în: „Gorjanul“, Târgu-Jiu, XVIII, nr. 1, 1—7 ianuarie 1941, p. 2 (reprodus după „Curentul“, București).

⁵ Ibidem, loc. cit.

⁶ În guvernul Știrbei.

⁷ În guvernele Maniu și Mironescu.

⁸ Jean Bărbulescu, **A murit un om: Grigore Iunian**, în: „Gorjanul“, Târgu-Jiu, XVII, nr. 48, 25 decembrie 1940.